

O CARTE UTILĂ

Printre publicațiile apărute în ultimul timp pe ambele maluri ale Prutului, suscită atenția cea semnată de Mioara Bahna – „Construcția apozitivă în limba română contemporană” (cu un set de teste-grilă de limba română pentru admiterea la facultate), Iași, Editura PIM, 2014. Această carte completează șirul studiilor privind problemele controversate de sintaxă, ce conving tot mai mult cititorul de necesitatea imperioasă de a le cunoaște în profunzime. Tema abordată de M. Bahna a fost cercetată anterior de

numeroși lingviști: M. Avram, C. Dimitriu, V. Hodiș, Gh. Constantinescu-Dobridor, I. Diaconescu ș.a., fiind semnalată și în unele surse de referință: *Gramatica limbii române* (1966, 2005), *Dicționar de științe ale limbajului* etc.

Autoarea lucrării în discuție este de părere că, deși s-a scris destul de amplu despre apozitie, totuși nu e suficient. E nevoie a examina în plan sincronic acest fenomen al gramaticii limbii române, întrucât, deocamdată, rămâne unul discutabil. Pornind de la conceptele teoretice

fundamentale, emise de notorietăți în lingvistică, M. Bahna a reușit să analizeze, în ansamblu, construcția apozitivă în limba română contemporană. Este investigat un material factologic impunător (mostre din literatura română, cu precădere, din cea contemporană și din mass-media).

Cartea cuprinde două părți distincte (teoretică și aplicativă), fiind divizată în câteva capitole, în majoritatea lor, consistente ca volum și bine argumentate. Cel dintâi compartiment inserează 9 capitole, al căror conținut este expus într-o conexiune logică. Aici se comentează și se confruntă diverse opinii (mai vechi și mai noi) despre apozitie, cu toate că, după părerea noastră, polemica este atenuată. M. Bahna are o viziune interesantă despre apozitie, asociindu-se, concomitent, unor concepții ale specialiștilor în domeniu. Autoarea descoperă multiple aspecte privind construcția apozitivă în limba română actuală, ce nu au fost reflectate detaliat până acum. Adoptând un unghi de vedere pertinent materialului selectat și triat minuțios, se scot în evidență modul în care se încadrează construcția apozitivă în contextul raporturilor sintactice, similitudinile și deosebirile dintre relația apozitivă și cea de subordonare, dintre apozitie și relația de coordonare.

Așa cum observă M. Bahna în introducere, fenomenul dat e văzut din perspectiva dificultăților atestate în identificarea unor fapte de limbă, care nu au fost înscrise, traditional, în sfera apozitiei. Este regretabil că nici manualele școlare nu-l menționează. Sunt puse în lumină variate particularități ale apozitiei propriu-zise, mărcile ei, baza și realizarea

ei, falsele apozitii, propoziția apozitivă, corelația apozitiei cu reluarea și repetiția.

În capitolul indicat, cititorul se familiarizează cu mai multe teorii despre apozitie, lansate în literatura de specialitate: diverse dicționare, *Gramatica limbii române* (cele două ediții: 1966 și 2005) etc. Se promovează două abordări ale problemei relevate: cea dintâi privește apozitia ca parte secundară de propoziție, adică un tip de atribut, exprimat prin substantiv în nominativ sau în același caz cu termenul determinat, intrând astfel într-o relație de subordonare față de un regent nominal. Potrivit celei de-a doua concepții, apozitia, din cauza relației de coreferențialitate, de natură asintagmatică, nu dispune de capacitatea de a genera o funcție sintactică (este afuncțională).

În unele gramatici se vehiculează ideea că apozitia ar fi un tip de atribut substantival, iar în altele se respinge o asemenea părere ca una depășită, neacceptată de majoritatea lingviștilor. Astfel, se crede că apozitia nu are funcție sintactică, ci este legată doar semantic, nu și sintactic de centrul sintagmei din care face parte. M. Bahna aderă la opiniile cercetătorilor care afirmă că apozitia este mai mult decât o formă de atribut. Se stabilește că aceasta e o realitate semantico-sintactică, prin intermediul căreia „este repositionată o parte de propoziție cu care este identică din punctul de vedere al conținutului (de cele mai multe ori, având aceeași valoare morfologică) sau al cărei conținut îl explică, îl denumește ori îl califică” (p. 16-17). Este o constatare justă, de aceea poate fi apreciată drept un criteriu oportun în identificarea apozitiei într-un context sau altul.

Autoarea invocă lucrările mai noi ce țin cont de ambele posibilități de interpretare a apozitiei. Unitatea în cauză este considerată, în sens restrâns, drept atribut substantival, pronominal sau numeral în cazul nominativ, indiferent de cel al cuvântului determinat, însă, în sens larg, constituie orice construcție sintactică de tip apozitional. Astfel, apozitia poate fi echivalentă nu doar cu un atribut, dar și cu un nume predicativ, cu un complement (direct, indirect sau circumstanțial) sau cu un element predicativ suplimentar. Ea poate fi redată prin substantive, pronume sau numerale, prin adjective, prin verbe la moduri nepersonale și prin adverbe.

Din cele relatate *supra*, se desprinde concluzia despre abordarea tradițională a apozitiei ca specie a atributului substantival sau a celui pronominal, ce determină un substantiv ori un substitut al acestuia (pronume sau numeral). În sintaxa structurală, entitatea menționată are un rol sintactic diferit de cel al atributului, caracterizându-se printr-o „relație sintactico-semantică specială de echivalență, relație posibilă și pentru alt tip de regent decât unul substantival, pronominal sau numeral” (p. 19). După cum subliniază autoarea, construcția apozitivă are un statut special, ce dezvăluie o relație sintactică aparte în limba română actuală.

În loc de termenul **regent** al apozitiei, M. Bahna recomandă a se recurge la lexemul **bază**, folosit și în alte studii. Recunoscând existența a trei tipuri de relații: de dependență sau de subordonare, de nondependență sau de coordonare și de echivalență sau apozitivă,

cercetătoarea arată că în apozitionare, în comparație cu subordonarea, este reluată informația de bază, care este adusă, ceea ce permite termenilor intrați în acest raport să fie omisibili consecutiv.

În legătură cu apozitionarea, se discută în controversă problema acordului. Unii lingviști indică acordul în caz, pe când alții susțin că acesta e impropriu. În secțiunea vizată, se face o sinteză cuprinzătoare despre modul de abordare a conceptului de apozitie în studiile mai vechi și în cele noi, se amintește despre tratarea tradițională și cea structurală, autoarea raliindu-se la cea de-a doua. Este oportună această concretizare, întrucât cititorul va cunoaște istoricul problemei și va putea aproba o concepție sau alta. În capitolul „Apozitia”, se demonstrează că relația apozitivă se realizează prin apozitie și repetiție, iar în ipostaza celei dintâi pot fi nu doar substantivul, ci și substitutele lui.

În viziunea Mioarei Bahna, termenii care servesc drept bază pentru apozitie sunt substantive la diverse cazuri, adjective, pronume personale, demonstrative, nehotărâte și negative, numerale, verbe (de regulă, la moduri nepersonale), adverbe și interjecții. Uneori, verbul este întrebuințat și la un mod predicativ, ce poate fi repositionat sau reluat printr-un substantiv din aceeași familie lexicală.

Cât privește părțile de vorbire prin care se poate exprima apozitia, părerile gramaticienilor diferă. Autoarea contestă ideea despre redarea apozitiei doar prin substantive, inclusiv prin părți de vorbire substantivizate și prin pronume și demonstrează că unitatea respectivă se

poate desemna prin orice parte de vorbire, cu excepția instrumentelor gramaticale (articol, prepoziție, conjuncție). Astfel, cu baza-substantiv, apozitia este utilizată la cazurile nominativ, genitiv, dativ, acuzativ, vocativ. Nu e obligatoriu ca aceasta să apară în același caz cu baza, nici să fie aceeași parte de vorbire.

M. Bahnă afirmă că apozitia îndeplinește pe lângă bază, în primul rând, o funcție semantică, aducând exemple edificatoare, ce exclud confundarea apozitiei cu atributul, cu complementul indirect, cu unele complemente circumstanțiale. Întrucât în funcție de apozitie se atestă toate unitățile sintactice, indiferent de trăsăturile gramaticale ale bazei, o clasificare a acesteia se poate face, mai întâi, ținând cont de structura ei (p. 31).

S-a efectuat o tipologie a apozitiei, fondată pe premisa: clasificarea apozitiei după structură se referă la numărul de cuvinte ce intră în componența ei. Luând în considerare părțile de vorbire prin care se redă, apozitia simplă poate fi nominală, adjectivală, pronominală, marcată prin numeral, verbală, adverbială și interjecțională. De asemenea, sunt indicate apozitia dezvoltată, multiplă, complexă. Cea mai răspândită în limba română contemporană este apozitia nominală. În temeiul acordului sau al lipsei de acord în caz, se deosebesc două clase de apozitii nominale. Adesea se întâlnesc apozitii ce nu preiau cazul bazei. Conform gramaticilor mai vechi, apozitia este folosită în cazul nominativ, fără să conteze cazul bazei, iar potrivit celor mai noi, e vorba de o falsă apozitie, adică de un atribut substantival în cazul nominativ.

Se precizează că apozitia nominală se află în același caz cu baza, având o frecvență mai redusă decât prima, numită de *Gramatica Academică* (vol. 2) apozitie acordată. Lingviștii G. Neamțu și I. Diaconescu resping opinia privind acordul în caz al apozitiei. Cât despre tipologia apozitiei, se comentează diferite tipuri ale ei: simplă, nominală (acordată și neacordată), pronominală, adjectivală, desemnată prin numeral, verbală, adverbială, interjecțională. De asemenea, se menționează apozitia dezvoltată, multiplă, complexă.

Pe lângă criteriul structural, s-au propus și alte principii: poziția față de bază (postpusă sau antepusă acesteia); legătura cu baza (apozitia izolată sau neizolată); un factor important este conținutul exteriorizat, ceea ce admit, de fapt, lingviștii Gr. Brâncuș, Șt. Găitănari, G. G. Neamțu, autorii lucrărilor *Enciclopedia limbii române, Gramatica limbii române. Enunțul* (2005).

Un material util, ce se citește cu interes, este relatat în cap. IV, „False apozitii”. Sunt descrise construcțiile sintactice care se aseamănă cu apozitia, unele dintre ele echivalente cu atributul substantival prepozițional, căruia îi lipsește prepoziția **cu**, iar altele – cu un nume predicativ sau cu un atribut substantival prepozițional, însoțit de lexemele **cât** sau **ca**. Grație caracterului lor concis, construcții similare în plan formal cu apozitia sunt întrebuițate în limbajele publicistic, sportiv sau comercial, mai rar, în beletristică. Noțiunea de construcție apozitivă înglobează și propoziția apozitivă.

Din șirul de opinii despre propoziția apozitivă autoarea reliefează două: 1) cea după care unitatea în discuție este o variantă a propoziției atributive și 2) concepția conform căreia aceasta este o realitate sintactică, ce depășește sfera propozițiilor atributive. Aici sunt apreciate diverse păreri ale lingviștilor V. Șerban, M. Avram ș.a., examinându-se atât punctul de vedere tradițional despre propoziția apozitivă, cât și cel al sintaxei structurale.

M. Bahna delimitează propoziții apozitive principale și secundare: principale sunt acele apozitii care re poziționează predicatul dintr-o altă propoziție, uneori nuanțându-l. Deseori, asemenea unități sintactice sunt anticipate de un adverb de legătură. Când acesta lipsește, în cazul propozițiilor juxtapuse, valoarea apozitivă este sesizată doar la nivel semantic. Acest lucru face ca în cadrul analizei să nu se confunde cu propozițiile principale, aflate în raport de coordonare (p. 53).

Se evidențiază propozițiile apozitive secundare, care pot să aibă formă de subordonată, fiind juxtapuse față de bază. Dacă este eliminat un jonctiv specific (conjuncție, pronume sau adjectiv pronominal relativ, adverb relativ), raportul apozitiv este marcat prin semne de punctuație. Conform opiniei M. Bahna, în raport apozitiv poate apărea și o frază (p. 54).

Într-un paragraf aparte (VI), se accentuează o trăsătură inerentă a apozitiei – capacitatea de a re poziționa orice funcție sintactică: subiectul și propoziția subiectivă; numele predicativ și propoziția predicativă, elementul predicativ suplimentar și propoziția

subordonată predicativă suplimentară; atributul și propoziția subordonată atributivă; complementul direct și propoziția subordonată completivă directă; complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă; complementul de agent și propoziția subordonată completivă de agent; complementul circumstanțial și propozițiile circumstanțiale: de loc, de mod, de scop, de cauză, condițională, concesivă, consecutivă, instrumentală, sociativă, de relație, opozițională, cumulativă, de excepție.

În capitolul VII, aflăm despre concepțiile neunivoce ale savanților privind mărcile apozitiei. Majoritatea dintre ei, de exemplu M. Avram, C. Dimitriu, R. Bogza-Irimie, V. Șerban, autorii *Gramaticii Academice a limbii române*, ai *Enciclopediei limbii române* ș.a., subliniază că apozitia este juxtapusă bazei sau e introdusă în frază prin conectori proprii și altor propoziții subordonate joncționale. Se trec în revistă semnele de punctuație care disting grafic construcția apozitivă: virgula, linia de pauză, parantezele, punctele de suspensie, semnul egalității și, uneori, chiar punctul.

Se probează rolul fiecărui semn de punctuație, în funcție de context (de tipul comunicării) sau de dorința locutorului de a accentua cele afirmate într-un anumit mod. Bunăoară, linia de pauză izolează, mai ales, o apozitie dezvoltată, multiplă sau complexă; punctul relevă, mai rar, o construcție apozitivă; acesta este folosit în anumite situații de comunicare, impregnate de valori afective sau stilistice. Punctele de suspensie apar în text, în-

deosebi, atunci când sunt reproduse în scris construcții ale limbii vorbite (p.61). Mărcile prozodemice (pauza, intonația, accentul), se atestă în construcțiile din limbajul oral, aplicate concomitent. E vorba de adverbe, locuțiuni adverbiale, conjuncții sau locuțiuni conjuncționale, uneori și prepoziții, menite a stimula sau a exprima relația apozitivă.

Autoarea scoate în vileag controversele privind natura și termenii ce definesc statutul apozitiv al construcțiilor discutate. De exemplu, I. Diaconescu recurge la noțiunea de **apozem**, menționând, în baza criteriului structural, apozeme adverbiale, propoziționale și frastice. *Gramatica limbii române* (2005) concretizează că, la nivel lexico-semantic, unitatea în cauză poate fi denotată prin apozeme (adverbe cu funcție metalingvistică, ce explică relația apozitivă): *cu alte cuvinte, altfel spus, mai bine zis, mai exact, respectiv, și anume, adică, alias, sau* etc.

Această serie este completată de M. Bahna, care semnalează frecvența unor adverbe, conjuncții sau locuțiuni conjuncționale: *adică, altfel spus, altfel zis, anume, bunăoară, ca, cu alte cuvinte, cu siguranță, deci, de exemplu, de fapt, de obicei, de pildă, de regulă, în definitiv, îndeosebi, în fond, în general, în orice caz, în particular, în mod sigur, în primul rând, în realitate, în speță, mai ales, mai cu seamă, mai exact, mai precis, pe românește, poate, precum, probabil, respectiv, sau, vrasăzică, zis* etc.

În viziunea noastră, multe dintre ele sunt cuvinte incidente. Apozitiile însă, spre deosebire de cele din urmă, se izolează

împreună cu partea pe care o însoțesc. Se constată că raportul apozitiv poate fi, la fel, exteriorizat și prin propoziții principale sau secundare, incidente față de bază, dar și față de apozitie, după cum poate fi redat și prin fraze incidente. Într-un asemenea anturaj, ele includ, de cele mai multe ori, un predicat care dezvăluie o dorință, o necesitate, o posibilitate, situat în regentă și un predicat exprimat printr-un verb de declarație, în subordonată.

Mărcile semantice, preponderente în limba vorbită și în texte artistice, apar în construcțiile de tipul: *aș fi putut spune / zice, aș fi spus / zis, ar trebui să spun / zic, ca să spun / zic așa, s-ar cuveni să spun / zic, vreau să spun / zic* etc.

Autoarea nu trece cu vederea nici faptul că, alături de apozitie și de repetiție, reluarea este una dintre modalitățile de realizare a raportului apozitiv. Multe dintre gramatici o consideră fie repetare a unei părți de propoziție, fie apozitie. Ca modalitate de exprimare a unui raport apozitiv, reluarea presupune existența unei baze pe care o repoziționează printr-un termen asociat aceluiași obiect (coreferențial) cu ea. Termenul prin care se reia unitatea de bază poate să fie identic cu aceasta sau diferit ca expresie. În a doua situație, se atestă cuvinte ca: *act, adevăr, dovadă, fapt, lucru, metodă, prilej, scop, situație* etc. cu valoare de apozii simple (p. 69).

În conformitate cu opinia M. Bahna, printre relative se află și corelativele. Acestea sunt pronumele demonstrative, nehotărâte, adverbe sau locuțiuni adverbiale, ce reiau o bază redată, de obicei, prin conjuncții subordonatoare

propriu-zise sau provenite din alte părți de vorbire. Corelativele pot fi, într-un context dat, obligatorii sau facultative (p. 71). Corelativul poate nu numai să reia, dar și să anticipeze fraza. Sunt amintite situațiile în care el se poate omite. Acest fenomen este posibil atunci când el se reia sau se anticipează, de cele mai multe ori, datorită informației dezvoltate de bază. Prin corelativ pot fi reluate toate funcțiile sintactice, pe care le poate avea baza – subiect multiplu, nume predicativ, complement etc. De exemplu: *La facultate, acolo s-au cunoscut.*

Trezește interes sugestia ca în cadrul apoziționării să fie examinate reluarea și anticiparea complementelor direct și indirect (p. 72). Dublarea complementelor direct și indirect e ilustrată și în alte lucrări: *Dicționarul de științe ale limbajului, Enciclopedia limbii române, Gramatica limbii române*, fără a fi însă în corelație cu apoziția.

M. Bahna compară corelativele din subordonata atributivă și cea apozitivă, care este introdusă în frază prin pronumele relative: **care** și **ceea ce**, însoțite de prepozițiile **drept**, **după**, **la**, **pentru** sau de adverbul **unde**, precedat de prepoziția **de**. Astfel, se completează informația de bază ce e adusă, care poate fi o propoziție sau chiar o frază (p. 76).

Comentând diverse concepții și exemple, autoarea indică trei tipuri de reluare: propriu-zisă; prin pronume sau adverbe relative; prin termeni corelativi, care repoziționează funcția sintactică a bazei față de același regent: *Pentru că se grăbește, de aceea termină mereu primul; Pe noi ne întâlnești aici.* Este peremptorie

concluzia: „Reluarea este un procedeu sintactic asemănător cu apoziționarea, ceea ce face ca o parte din realizările ei să fie considerate de către majoritatea autorilor drept apoziții, dar cunoaște și multe alte realizări, care rămân în afara acesteia, cum este cazul reluării prin pronume și prin adverbe relative, precum și prin termeni corelativi” (p. 79).

Ultimul capitol cuprinde un material variat privind repetiția, care, în accepția autoarei, e un fenomen morfologic, sintactic, stilistic și semantic. Este evaluat conceptul de repetiție, ca modalitate de actualizare a relației apozitive, ce cunoaște diferite forme de realizare. Una dintre ele este repoziționarea unei baze prin același cuvânt, prin același grup de cuvinte sau prin aceeași propoziție: *Cocoși apocaliptici tot strigă, tot strigă din sate românești...* (p. 81).

Examinând particularitățile repetiției, M. Bahna constată că aceasta e o manifestare de redundanță sintactică. Repetiția este un fenomen sintactic neintegrat, fără a avea vreo funcție gramaticală; se integrează într-o unitate sintactică distinctă; aidoma apoziției, și reluarea, și repetiția pot să îndeplinească orice funcție sintactică: subiect, nume predicativ, element predicativ suplimentar, complement. Autoarea delimitează, din punct de vedere structural, repetiția simplă sau complexă; în funcție de varietățile formale față de bază – **totală** (când forma cuvântului angajat în repetiție și cea a bazei sunt identice) sau **parțială** (când repetiția repoziționează baza, cu variații de ordin lexical sau gramatical: *Vom fi singuri, singurei*). Există deosebiri fundamentale,

pe care le comportă repetiția în raport cu baza, ce se actualizează la nivel morfolologic și/sau sintactic: *Mânca-te-ar lupii să te mănânce...!* (p. 83).

Modificările de ordin sintactic pe care le cunosc unitățile lexicale asociate bazei în cadrul repetiției, nuanțează informația transmisă de aceasta sau reliefează un aspect antonimic: *Am mare noroc, mare noroc am avut!* (p. 83). Un tip aparte de repetiție îl reprezintă conținuturile în care legătura cu baza se face printr-o propoziție. Ele trebuie analizate ca grup sintactic indisociabil, deoarece re-poziționează o singură funcție sintactică, iar componentele lor sunt utilizate obligatoriu împreună, fără a se putea omite vreunul.

Deopotrivă, prepoziția degramaticalizată ca expresie a unui raport de dependență la nivel sintactic capătă o valoare lexemică în structura unor unități paralexemice (locuțiuni) sau parasintactice: *din ce în ce, din când în când*. Așadar, s-au relevat diverse tipuri de repetiție și funcțiile ei (p. 84). Sub influența afectivității, a emițătorului, repetiția de intensitate poate să denote calitatea, gradația etc.: *Era un om sărac, sărac*.

Repetiția pune în lumină tensiunea dramatică, durata, succesiunea alternanța, distribuția, concesiia, progresia etc.: *Nu râde, stimabile, nu râde*. În poezie, pe lângă funcția afectivă, repetiția are și una prozodică, prezentă, mai ales, în creațiile de inspirație populară. În acest domeniu, repetiția care re-poziționează baza este denumită „de umplutură”, iar acad. I. Coteanu o definește „spirit prozodic”.

În accepția autoarei, repetiția este un procedeu gramatical și stilistic asemănător cu apoziția, dar are și unele particularități. Datorită caracterului ei stereotip, apare calitatea de a scoate în evidență noi unități lexicale, în formă de locuțiuni sau de a reda categorii gramaticale (gradele de comparație, aspectul) (p. 88).

Prin urmare, aceste fenomene, deși comportă anumite similitudini, pot fi studiate ca manifestări sintactice și semantice aparte față de apoziție, ceea ce permite să fie tratate *in globo* la aplicarea analizei sintactice. M. Bahna argumentează ideea că apoziția, indiferent de structura ei, este o realitate semantică și sintactică incontestabilă, cu o frecvență foarte mare în comunicare. Aceasta e favorizată de intenția emițătorului de a-i fi decodificat cât mai bine mesajul.

Autoarea demonstrează concludent că, deși apoziția are unele tangențe, în interpretarea gramaticienilor tradiționali, cu atributul, totuși sfera acesteia este mult mai cuprinzătoare. Ea are menirea de a explica aproape orice parte de vorbire, cu excepția instrumentelor gramaticale. Cât privește apoziția nominală, se observă o tendință în limba română actuală de a o folosi în cazul bazei (antecedentului) sau al regentului.

Apoziția, relevantă în limba vorbită, rezidă în simplificarea comunicării și în economia mijloacelor de exprimare, deoarece prezența mărcilor cazuale, adesea, complică enunțul. Autoarea a investigat o listă bibliografică impresionantă, ce ține de gramatica limbii române actuale, cu referire la această temă.

Partea a doua a lucrării discutate include teste-grilă de limba română,

propușe pentru admiterea la facultate. Sunt date circa 425 de exemple care îi oferă profesorului sau elevului posibilitatea să se antreneze în rezolvarea lor. Ele conțin exerciții ortografice, morfosintactice cu variate sarcini (itemi), inclusiv la construcția apozitivă.

Exemplele sunt selectate din diverși scriitori: T. Arghezi, M. Eminescu, M. Eliade, N. Stănescu, M. Cărtărescu, Camil Petrescu, T. Maiorescu, M. Sorescu, M. Sadoveanu, I. Creangă, I. L. Caragiale, M. Preda, L. Blaga, G. Liiceanu, N. Manolescu, V. Horia, H. P. Bengescu, M. Dinescu ș.a. Este prezentată o listă de peste 76 de autori, de unde sunt excerptate exemplele, pentru a proba și a comenta afirmațiile teoretice: I. Agârbiceanu, Gr. Alexandrescu, T. Arghezi, E. Barbu, N. Bălcescu, N. Breban, G. Călinescu,

Em. Cioran, I. Creangă, M. Preda, L. Rebreanu, E. Simion, M. Sadoveanu, V. Voiculescu ș.a.

În concluzie, lucrarea „Construcția apozitivă în limba română contemporană” (cu un set de teste-grilă de limba română pentru admiterea la facultate), Iași, 2014, adresată unui cerc larg de cititori, fără îndoială, va contribui la documentarea mai multor categorii de vorbitori ai limbii române privind o problemă dificilă de ordin gramatical – apozitia. La o eventuală reeditare a cărții, s-ar putea ca autoarea să se concentreze mai mult asupra analizei detaliate a unor mostre dificile.

Eugenia DODON, Emilia OGLINDĂ
Universitatea de Stat din Moldova
(Chișinău)